

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4655-20

meddelad i Stockholm den 3 maj 2021

KLAGANDE

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 27 juli 2020 i mål nr 3597-20

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver underinstansernas avgöranden i den del som avser utlämnande av ljud- och bildupptagningar och visar målet åter till Polismyndigheten för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

1. Var och en har rätt att hos myndigheter ta del av allmänna handlingar förutsatt att uppgifterna i dem inte omfattas av sekretess. Med handling avses både konventionella handlingar och sådana upptagningar som endast kan uppfattas med tekniska hjälpmedel.

Dok.Id 239244

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

DOM

Mål nr
4655-20

2. Den som önskar få en kopia av en allmän handling har rätt att få det mot en fastställd avgift. Detta gäller dock inte upptagningar för automatiserad behandling, t.ex. inspelningar på dvd-skivor. För sådana upptagningar gäller det s.k. utskriftsundantaget som innebär att en myndighet inte är skyldig att i större utsträckning än vad som följer av lag lämna ut dem i annan form än utskrift.
3. AA begärde hos Polismyndigheten att få kopior av videoförhör i nedlagda förundersökningar. Inspelningar av förhören finns på dvd-skivor.
4. Polismyndigheten beslutade med hänvisning till utskriftsundantaget att AA inte hade rätt att få sådana kopior utan hon fick i stället del av skriftliga sammanfattningar av förhören.
5. AA överklagade beslutet till Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten avslog överklagandet med följande motivering. AA har fått sammanfattande utskrifter av videoförhören. Någon skyldighet för Polismyndigheten att lämna ut videoförhören i digital form följer inte av lag.
6. AA begärde också att få kopior på andra handlingar än videoförhören. Begäran beträffande dessa kopior avslogs delvis av Polismyndigheten med hänvisning till sekretess och kammarrätten avslog hennes överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen beslutade att meddela prövningstillstånd i den del av målet som gäller utlämnande av ljud- och bildupptagningar (videoförhör) och upplyste om att vad kammarrätten beslutat i övrigt därmed står fast.

YRKANDEN M.M.

7. AA vidhåller sin begäran.

DOM

Mål nr
4655-20

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

8. Frågan i målet är om en skriftlig sammanfattning av en ljud- och bildupptagning utgör en utskrift enligt 2 kap. 16 § första stycket tryckfrihetsförordningen.

Rättslig reglering m.m.

9. Av 2 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen framgår att med handling avses en framställning i skrift eller bild samt en upptagning som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt.
10. I 4 § anges att en handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och enligt 9 eller 10 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos en myndighet.
11. Av 15 § första stycket framgår att den som begär ut en allmän handling som får lämnas ut ska genast eller så snart det är möjligt och utan avgift få ta del av handlingen på stället på ett sådant sätt att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt, om inte hinder föreligger på grund av sekretess.
12. Enligt 16 § första stycket har den som önskar ta del av en allmän handling även rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen till den del handlingen får lämnas ut. En myndighet är dock inte skyldig att i större utsträckning än vad som följer av lag lämna ut en upptagning för automatiserad behandling i annan form än utskrift.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. De i målet efterfrågade videoförhören är sådana ljud- och bildupptagningar som omfattas av utskriftsundantaget i 2 kap. 16 § första stycket tryckfrihetsförordningen. Polismyndigheten hade därmed ingen skyldighet att lämna ut kopior av

dem utan fick välja att tillgodose begäran genom att lämna ut upptagningarna i form av utskrift.

14. Av förarbetena till tryckfrihetsförordningen framgår att det var framför allt register- och databashantering som avsågs med upptagning för automatiserad behandling. Ett utlämnande av sådana handlingar i form av kopia ansågs kunna riskera att uppgifter behandlas automatiserat på ett sätt som kan medföra otillbörliga integritetsintrång. Det var mot den bakgrunden som utskriftsundantaget infördes. Med ”utskrift” avses att en teknisk upptagning överförs till skrift. Det anges dock inte vilka krav som ska ställas på en sådan överföring. (Prop. 1973:33 s. 80 ff. och prop. 1975/76:160 s. 82 f. och 189.)
15. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening ska det i en sådan utskrift så långt som möjligt ordagrant återges de uppgifter som finns i den tekniska upptagningen. I fråga om inspelningar av t.ex. förhör innebär detta att det som sägs på inspelningen ska transkriberas i sin helhet. Även uppgifter som omfattas av sekretess ska skrivas ut för att sedan sekretessbeläggas. Sökanden kan därigenom förstå i vilka sammanhang sekretesskyddade avsnitt förekommer och hur omfattande de är. Detta kan i sin tur påverka sökandens möjligheter att göra en helhetsbedömning av det material som lämnats ut (jfr RÅ 1993 ref. 3).
16. Tekniska upptagningar som inte låter sig transkriberas till text behöver inte lämnas ut i form av utskrift. Offentlighetsintresset kan i dessa fall tillgodoses genom att en sökande i regel får ta del av en ljud- och bildupptagning i sin helhet i myndighetens lokaler.
17. Polismyndigheten har lämnat ut skriftliga sammanfattningar av vad som sagts under förhören. Allt som sagts under förhören framgår inte av dessa sammanfattningar. Det framgår inte heller om uppgifter har utlämnats på grund av sekretess. Sammanfattningarna kan därför inte anses utgöra utskrifter i den mening som avses i 2 kap. 16 § första stycket tryckfrihetsförordningen. AAs begäran har därmed inte tillgodosetts.

DOM

Mål nr
4655-20

18. Det ankommer på Polismyndigheten att ta fram utskrifter av förhören och efter en sekretessprövning lämna ut dessa mot en avgift. Underinstansernas avgöranden ska därför upphävas i den del som avser utlämnande av ljud- och bildupptagningar och målet visas åter till Polismyndigheten för fortsatt handläggning.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson, Erik Nymansson, Thomas Bull och Leif Gäverth.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Maria Uddenfeldt.